

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

R. P. D. Pio. Lunen. Sarzanen. Sponsalium. Lunæ 28. Junii 1694.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

Breve *Pauli Quinti*, neque illa potest minui, nisi facta de tali indulto speciali mentione, & Jure merito reclamavit Perneus, sed non inde inferri potest nullitas Pensionis, quia hujus impositio importat majorem, vel minorem utilitatem Rectoris non autem Ecclesiæ, & sic independenter à dicto Breve *Pauli Quinti*, sed juxtà decretum Concilii, & declarationem Congregationis venit examinari.

9. Quo vero ad onera detrahenda plura hinc inde deducebantur: Prætendebatur enim à defensoribus Parochi pro Vicecurato esse detrahenda scuta 50. jam specialiter assignata in Breve *Clementis VIII.* nec non pro aliis expensis alia scuta 147. in totum ascendenda unà cum mercede Vicecurati usque ad summam scut. 197. ulterius à tali onere pensionis præservanda esse nonnulla legata pia. E converso autem objiciebatur pro dd. expensis non esse assignanda nisi scuta 30. prout pluries in similibus causis decreverat Sac. Rota, ut videre est apud *Burrat. 418. num. 7. cum sequentibus*, & *cor. Merlin. dec. 808. n. 10.* & novissimè in *Romana pensionis 3. Julii 1685. §. Hæc igitur summa cor. Reverendissimo Mediolanen. & legata pia uti relicta Ecclesiæ esse obnoxia eidem oneri pensionis.*

10. Verum Domini inopportuna existimarunt ea omnia, quæ adducebantur hinc inde cum adisset sententia Vicegerentis inter Auctores colligantium prolata, in qua examinatis oneribus in scutis 40. auri, quàm etiam legatis piis in eorum institutione, & his quoque calculatis in scutis 30. similibus, his provisum fuit. Cumque illa quoad præcitata onera, & legata pia non fuerint in Rota impugnata à Perneo appellante, sed tantum reclamaverit super assignatione Congruæ in centum scutis auri, dictum est, quod adhuc subsistit, & facit statum contra omnes, donec contrariis remediis sublata non remaneat, per *Text. in l. Ingenium. ff. de stat. homin. cum aliis notatis per Ancharan. consil. 336. nu. 1. Covaruv. pract. qu. cap. 13. n. 5. vers. primum etenim. Surd. dec. 289. nu. 17. & Rota in rec. dec. 213. n. 13. & dec. 245. n. 26. p. 9. et dec. 321. n. 4. p. 10.*

Et ita utraque &c.

Monacelli Form. Pars II.

R. P. D. P I O.

Lunen. Sarzanen. Sponsalium.

Lunæ 28. Junii 1694.

ARGUMENTUM.

Sponsalia ex quibus dicantur probata, ostenditur. Ortis diffidiis Sponsalia dirimi debent.

SUMMARIUM.

- 1 Sponsalia per mutuam utriusque partis repromissionem probari debent.
- 2 Verba di stare à quello, che il Zio, e la Madre farà, non probant Sponsalia de præsentì, neque illorum contractum.
- Promissio contrahendi Sponsalia de futuro non inducit obligationem in eundem, ibi.
- Promissio Sponsalium de præsentì, non prodest cessante alterius contrahentis repromissione simultanea, ibi.
- 3 Visitationes, & conversationes non probant Sponsalium ratificationem.
- 4 Si Sponsus dicat Sponsæ, ut cui vult nubat, ad illius favorem obligatio remissa censetur.
- 5 Si inter Sponsos oriantur contumeliæ, & diffidia Sponsalia non debent exequi, sed conceditur libertas, ut cum aliis contrahere valeant.

DECISIO XXXI.

1 **M** Archinus Nicodemus prætendens priùs legitimè contraxisse Sponsalia cum Margarita Pasquinella, ut impedimento esset matrimonio contrahendo inter dictam Margaritam, & Marcum Lombardinum, Judicium instruxit coram Ordinario loci, cui sententiam super nullitate oppositionis proferre placuit, quæ postea in Curia à R. P. D. Severolo confirmata fuit, unde delata ad nostrum Tribunal causa appellationis, eaque mihi, subscripsi dubium: *An constet de nullitate Sponsalium, itaut liceat Margaritæ nubere cunicumque maluerit,*

E e 3 quod

quod hodiè affirmativè fuit resolutum ex defectu insufficientis probationis assertorum Sponsalium, de quibus ad hunc effectum concludenter constare debuisset, & quidem cum mutua utriusque partis re-promissione, ad hoc ut ex illis publicæ honestatis impedimentum dici posset extortum ad litteralem censuram, Text. in cap. unico §. Porrò, ibique Glos. de Spons. impub. in 6. Sanchez de Matrimon. lib. 1. disp. 5. num. 1. Vames conf. can. conf. 526. num. 11. tom. 2. Sperell. dec. 95. num. 9. Panimoll. decis. 23. num. 4. & adnot. 1. n. 1. Rota dec. 267. n. 7. par. 18. rec. cum aliis in Gradicen. Sponsalium 21. Aprilis proximè præteriti, §. Sponsalia cor. R. P. D. meo Ursino.

2. In proposita autem facti specie mutuum istum Patrium consensum desiderari satis in aperto est; Testes siquidem adducti ad justificandum inter præfatos sponsalia intercessisse, nil aliud in substantia deponunt, quam quod Capitaneus Toninus Avunculus, & Tutor Margaritæ præsentibus Matre, ac Sorore exploraverit ipsius Margaritæ animum, quæ ad se obedientem, (ut par erat) majorum voluntati ostendendam respondit -- *Che farebbe stata à quel tanto, che il Zio, e la Madre haverebbero fatto, & trattato*, ex quibus sanè dubiis, atque generalibus Puellæ verbis, vel non deprehenditur præcisa sponsalium conclusio, integram contractus perfectionem præferens, Giurb. observat. 35. num. 1. Rot. cor. Bich. decis. 638. num. 20. sed ad summum concluditur dumtaxat consensus de contrahendo sponsalia in futurum, quæ sufficiens non reputatur ad inducendam obligationem de illis ineundis, itaut intret coactio per Sacros Canones præfinita, sicuti advertunt Spada conf. 152. n. 1. lib. 2. Sanchez ubi supra lib. 1. disp. 18. num. 13. Rota dict. decis. 267. num. 5. par. 18. recent. vel denique etiam si dicta verba operarentur veram promissionem Sponsalium de præsentibus: ad nihilum tamen essent profutura, cessante simultanea absentis Nicodemi repromissione, Summario Margaritæ num. 3. ut præter autoritates supra allegatas docent Marefcott. variar. resolut. lib. 1. cap. 28. num. 3. Card. de Luca de Matrimon. discurs. 8. num. 5. & seqq., Rota

coram Buratt. decis. 303. num. 4. & coram Zarat. decis. 208. num. 21.

3. Neque sufficientia visa sunt ea, quæ deducebantur ad arguendum saltem successivum consensum Marchini, etenim præmissis, quod non versamur in casu, quod subsequens alterius ex partibus admitti debeat ad ratificationem sponsalium per antea solemniter à Procuratoribus celebratorum; dum huc absque ex prænotatis liquet non nisi simplicem tractatum de Sponsalibus habitum fuisse, non bene tamen ex actibus à Testibus recensitis, videlicet, quod Machinus frequenter ad Margaritam ventitaret, & cum ea conversaretur, illamque publicè concomitaretur, hujusmodi successivus consensus elici potest, quoniam cum iidem attribui queant causæ amatoris servitutis juxta consuetudinem regionis inter Amalios permixtæ, non inferunt certitudinaliter ad certam sponsalium ratificationem, præsertim, quia hæc signa de eo tempore aliis Juvenibus erant communia, quia Margaritæ palam quoque obsequabantur, ut in puncto Rot. dict. decis. 267. num. 16. & 17. par. 18. recent.

4. Sed ad quid ex nimis vagis, atque æquivocis signis quænam fuerit Marchini voluntas post pertractata Sponsalia, conantur eruere, quando illius positivum dissensum habemus? Is enim ut Juvenilis animi mos esse solet; frigescente amore, nedum per triennium pro prætorum Sponsalium effectuione nunquam instetit, verum pluries apertissimam declarationem emisit à Testibus comprobata citato Summario num. 8. quod cum Margarita Matrimonium contrahere volebat, quod fit, ut data etiam veritate Sponsalium præcedentem illorum promissionem censeatur Margaritæ remississe, adeout propterea eadem in posterum cuicumque maluerit nubere valeat, per ea, quæ tradunt Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 52. num. 4. Pont. eodem tractat. lib. 12. cap. 9. & 14. utrobique num. 1. Rota coram Zarat. decis. 108. num. 22. & in rec. decis. 185. num. 7. & 8. par. 14. cui claro dissensui non adversatur vertentis litis sustentatio, tum quia (ut inquit dicti Testes, Summario num. 8.) sis non fit

fit à Marchino, sed à Matre Margaritæ erga illum propensa; Tùm, & quia post factam ab illo prædictam animi declarationem, eamque à Margarita acceptatam, res non est amplius integra, sed semel nolitam dissolutionem omnino pati compellitur, ut notabiliter *Surd. conf. 364. num. 27. & sequentibus.*

5. Cæterum si ulla etiam superesset difficultas, cum inter Margaritam, & Marchinum supervenerint animi turbationis, & dissidia, non quidem illius generis, quæ juxtà vulgatum illud Terentii in *Adria*, amoris reintegrationem promittunt; sed quæ diuturni temporis oblivione obrui nequeunt in muliere, in qua scissa semel concordia, amplius non coalescit, dum Marchinus Margaritam conviciis vehementer laceffivit, illiusque crines divellere, & ventilia è capite, ac corallia è collo ausus fuit per vim eripere, atque per contemptum humi dejicere *dict. Summario num. 10.* ex his contumeliosissimis actibus publicè, & violenter initis, adeò exacerbatum Virginis odium in Marchinum fuscitatum fuisse existimandum est, ut æquissimo jure nè ex connubiali societate, mali exitus sequantur, fit locus libertati, quam hisce, vel similibus concurrentibus circumstantiis, etiam in casu, quo revera Sponsalia intercesserint zelo bono, Ecclesia mater benignè concedere solet, ut testatur *Rota coram Coccino dec. 437. num. 4. & 7. & decis. 889. coram Cels. decis. 374. & in recent. decis. 19. par. 10. & dec. 185. & 242. num. 13. par. 14. cum aliis per Addend. ad Pamphil. dec. 96. num. 10. & in dicta Gadicen. Sponsalium cor. R. P. D. meo Ursino S. finali.*
Et ità utraque &c.

R. P. D. EMERIX DECANO.

Turritana Elemosynarum, seu legatorum. Lunæ 10. Januarii 1695.

ARGUMENTUM.

Quæ legata perpetua recipere, & retinere possint Fratres Minores de Observantia Ord. S. Francisci, luculenter differitur.

SUMMARIUM.

- 1 *Fratres Minores S. Francisci possunt recipere, & retinere legata relicta vini pro Sacrificiis, frumenti pro hostis, pecuniæ pro luminaribus, & pro Oleo lampadarum.*
Syndicus Apostolicus Fratrum Minorum potest petere legata, quæ collata sunt ad usum Ecclesia ipsorum, ibi.
- 2 *Legatum pro Sydonibus infirmorum relictum Fratribus Minoribus debetur officio Judicis, non jure actionis.*
Redditus annui inter stabilia computantur.
Legata perpetua cum onere Missarum nec petere, nec retinere possunt Fratres Minores S. Francisci, sed solum recipere stipenda Missarum per modum elemosynæ manualis, vel à Judice, vel ab exequutoribus. ibi, & num. 4.
- 3 *Fratres Minores S. Franc. dum Officio Judicis, vel ab Exequutoribus spontè dantibus recipiunt elemosynas pro adimplimento legatorum, debent mittere protestationem juxta monitum D. Bonaventuræ.*
- 4 *Legata perpetua cum onere Missarum Fratribus Minoribus relicta, est in arbitrio Judicis, & Exequutorum illa, vel legatariis relinquere, vel aliis committere.*
- 5 *Expressio unius illiciti, non vitiat alium licitum.*

DECISIO XXXII.

Septem perpetua pia Legata Eminentissim. D. Card. de annua, singula sub expresso Judice Ponente Elemosynarum titulo instituit, 24. Maii 1697. Sa- cr. Con- gregat. Episcop. respondit & ordinavit in suo Testamento Confirmandum esse votum Ro- tale, & condito Anno 1645. Petrus Mo- ros de Molinos favore Ecclesiæ, five Conventus, & Fratrum Sancti Petri de Syrchis Minorum de Observantia Sancti Francisci, Primùm, Librarum 25. pro suis Exequiis quotannis cum certo Missarum numero peragendis,